

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/61/2024
Identifikačné číslo spisu: 6419010554
Dátum vydania rozhodnutia: 16.12.2025
Meno a priezvisko: JUDr. Dana Wänkeová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:6419010554.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Dany Wänkeovej a sudcov JUDr. Petra Paludu a JUDr. Beáty Javorkovej v trestnej veci proti obvinenej Ing. L. K. a spol. pre zločin poškodzovania veriteľa podľa § 239 ods. 2 písm. b), ods. 5 písm. a) Trestného zákona a iné na neverejnom zasadnutí konanom 16. decembra 2025 v Bratislave o dovolaní obvinených Ing. L. K., Z. K., S. K. a Ľ. K. proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 22. novembra 2023, sp. zn. 5To/124/2022, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvinených Ing. L. K., Z. K., S. K. a Ľ. K. odmieta.

Odôvodnenie

Okresný súd Žiar nad Hronom (ďalej tiež „okresný súd“) rozsudkom z 15. júna 2022, sp. zn. 4T/77/2019, uznal obvinených Ing. L. K. a Z. K., vinných z pokračovacieho zločinu poškodzovania veriteľa spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona k § 239 ods. 2 písm. a), písm. b), ods. 5 písm. a) Trestného zákona, obvineného S. K. vinného z prečinu poškodzovania veriteľa spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona k § 239 ods. 2 písm. a), písm. b), ods. 4 Trestného zákona a obvinenú Ľ. K. vinnú z pomoci k pokračovaciemu zločinu poškodzovania veriteľa spolupáchateľstvom podľa § 21 ods. 1 písm. d) Trestného zákona k § 20 Trestného zákona k § 239 ods. 1 písm. a), písm. c), ods. 5 písm. a) Trestného zákona, ktoré spáchali tak, že

X. K. 27. februára 2012 v Žiari nad Hronom v priestoroch čerpacej stanice N. na Ul. K. č. XXX uzavrel ako dlžník zmluvu o pôžičke podľa § 657 a nasl. Občianskeho zákonníka a Z. S.O., nar. XX. S. XXXX, na základe ktorej mu Z. S. poskytol hotovostnú finančnú pôžičku vo výške 175.000 eur, súčasne na nej potvrdil prevzatie hotovosti, ktorú sa podľa zmluvy zaviazal vrátiť do 31. marca 2013, pôžičku v tejto lehote nevrátil a 5. augusta 2013 písomne podľa § 558 Občianskeho zákonníka uznal dlh, pôžičku ani čiastočne nevrátil, pričom vedel, že nie je schopný pôžičku v dohodnutej lehote vrátiť, 19. apríla 2016 s manželkou obvinenou Ľ. K. uzavreli ako predávajúci a podieloví spoluvlastníci kúpnu zmluvu so svojimi deťmi obvinenou L. K., obvineným Z. K. a obvineným S. K. ako kupujúcimi týkajúcu sa nehnuteľností v katastrálnom území J. G. vedených na Liste vlastníctva č. XXXX s kúpnu cenou 122.600 eur, vklad vlastníckeho práva na základe tejto zmluvy bol povolený Okresným úradom, katastrálnym odborom

Žarnovica 29. apríla 2016 pod č. V 427/2016, X. K. a obvinená L.U. K. ako predávajúci a podieloví spoluvlastníci 14. júna 2016 uzavreli s obvinenou Ing. L. K., obvineným Z. K. ako kupujúcimi ďalšiu kúpnu zmluvu týkajúcu sa nehnuteľností v katastrálnom území J. G. zapísaných na Liste vlastníctva č. XXXX, XXXX, XXXX a XXXX s kúpnu cenou vo výške 265.000 eur, vklad vlastníckeho práva na kupujúcich bol povolený rozhodnutím Okresného úradu, katastrálneho odboru Žarnovica 16. júna 2016 pod č. V 1110/2016, pričom kúpne ceny spolu vo výške 387.000 eur boli podľa kúpnych zmlúv zaplatené započítaním za poskytnuté pôžičky predávajúcim od kupujúcich, hoci kupujúci nikdy nedisponovali finančnými prostriedkami v hodnote prislúchajúcim kúpny cenám v kúpnych zmluvách, pričom X. K. predal nehnuteľný majetok, ktorý mal vo výlučnom vlastníctve i v spoluvlastníctve s obvinenou L. K. takým spôsobom, že nedošlo k transformácii jeho nehnuteľného majetku na finančný majetok, ale len k úbytku nehnuteľného majetku započítaním na neexistujúce pôžičky a to za vedomej spolupráce ostatných obvinených za účelom zmarenia uspokojenia veriteľa Z. S., čím mu bola spôsobená škoda vo výške 175.000 eur.

Za to obvinenej Ing. L. K. okresný súd uložil podľa § 239 ods. 5 Trestného zákona, v spojení s § 36 písm. j), § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 3 roky, ktorého výkon podľa § 51 ods. 1 Trestného zákona v spojení s § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona podmieniene odložil a zároveň uložil probačný dohľad nad jej správaním v skúšobnej dobe. Podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona okresný súd ustanovil skúšobnú dobu na 3 roky. Zároveň obvinenej podľa § 51 ods. 4 písm. d) Trestného zákona uložil povinnosť nahradiť škodu spôsobenú trestným činom poškodenému Z. S..

Obvinenému Z. K. okresný súd uložil podľa § 239 ods. 5 Trestného zákona, v spojení s § 36 písm. j), § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 3 roky, výkon ktorého podľa § 51 ods. 1 Trestného zákona v spojení s § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona podmieniene odložil a zároveň uložil probačný dohľad nad jeho správaním v skúšobnej dobe. Podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona okresný súd ustanovil skúšobnú dobu v na 3 roky. Zároveň obvinenému podľa § 51 ods. 4 písm. d) Trestného zákona uložil povinnosť nahradiť škodu spôsobenú trestným činom poškodenému Z. S..

Obvinenému S. K. okresný súd uložil podľa § 239 ods. 4 Trestného zákona, v spojení s § 36 písm. j), § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 1 rok, výkon ktorého podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona podmieniene odložil a podľa § 50 ods. 2 Trestného zákona ustanovil skúšobnú dobu na 2 roky.

Obvinenej L. K. okresný súd uložil podľa § 239 ods. 5 Trestného zákona, v spojení s § 36 písm. j), § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona na trest odňatia slobody vo výmere 3 roky, výkon ktorého podľa § 51 ods. 1 Trestného zákona v spojení s § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona podmieniene odložil a zároveň uložil probačný dohľad nad jej správaním v skúšobnej dobe. Podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona okresný súd ustanovil skúšobnú dobu na 3 roky. Zároveň obvinenej podľa § 51 ods. 4 písm. d) Trestného zákona uložil povinnosť nahradiť škodu spôsobenú trestným činom poškodenému Z. S..

Okresný súd podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku všetkým obvineným uložil povinnosť nahradiť spoločne a nerozdielne poškodenému Z. S. škodu vo výške 175.000 eur.

Okresný súd podľa § 288 ods. 2 Trestného poriadku poškodeného Z. S. so zvyškom nároku na náhradu škody odkázal na civilný proces.

Všetci obvinení napadli uvedený rozsudok okresného súdu spoločným odvolaním. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej tiež „krajský súd“) rozsudkom z 22. novembra 2023, sp. zn. 5To/124/2022, podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 3 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu vo výroku o treste vo vzťahu ku všetkým obvineným a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku uložil obvinenej Ing. L. K. podľa § 239 ods. 5 Trestného zákona s použitím § 36 písm. j), 38 ods. 2, ods. 3, § 39 ods. 1 ods. 3 písm. e) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 18 mesiacov, výkon ktorého podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona podmieniene odložil a podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona určil

skúšobnú dobu na 2 roky; obvinenému Z. K. podľa § 239 ods. 5 Trestného zákona s použitím § 36 písm. j), 38 ods. 2, ods. 3, § 39 ods. 1 ods. 3 písm. e) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 18 mesiacov, výkon ktorého podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona podmieniene odložil a podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona určil skúšobnú dobu na 2 roky; obvinenej Ľ. K. podľa § 239 ods. 5 Trestného zákona s použitím § 36 písm. j), 38 ods. 2, ods. 3, § 39 ods. 1 ods. 3 písm. e) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 18 mesiacov, výkon ktorého podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona podmieniene odložil a podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona určil skúšobnú dobu na 2 roky; obvinenému S. K. podľa § 239 ods. 4 Trestného zákona s použitím § 36 písm. j), 38 ods. 2, ods. 3, § 39 ods. 1 ods. 3 písm. e) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 1 rok, výkon ktorého podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona podmieniene odložil a podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona určil skúšobnú dobu na 1 rok. V ostatných výrokoch ostal napadnutý rozsudok okresného súdu nedotknutý.

Proti rozsudku krajského súdu, ktorý bol všetkým obvineným a ich obhajcovi doručený 18. januára 2024, podali obvinení prostredníctvom spoločného zvoleného obhajcu 25. júna 2024 dovolanie a to z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku.

V odôvodnení tohto mimoriadneho opravného prostriedku po stručnom zrekapitulovaní predchádzajúceho konania a rozhodnutí počas neho vydaných obvinení v súvislosti s nesprávnou právnou kvalifikáciou skutku poukázali na § 371 ods. 1 písm. i) a ods. 5 Trestného poriadku a uviedli, že porušenie zákona zásadne ovplyvnilo ich postavenie, keďže boli uznaní vinnými z kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu bez preukázania naplnenia kvalifikačného znaku podmieňujúceho použitie vyššej trestnej sadzby - spôsobenia škody veľkého, resp. značného rozsahu. V prípade obvinenej Ľ. K. porušenie zákona zásadne ovplyvnilo jej postavenie, keďže bola uznaná vinnou zo spáchania skutku, ktorý nie je trestným činom. Ďalej poukázali na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. júla 2019, sp. zn. 6 Tdo 26/2019, a poznamenali, že škoda v zmysle § 124 Trestného zákona predstavuje reálny úbytok na majetku, pričom z logického a trestnoprávneho hľadiska nemôže dlžník ani pri neuhradení záväzku spôsobiť veriteľovi väčšiu škodu, akou je reálna hodnota dlžníkovho majetku, ktorý by mohol slúžiť na čo i len čiastočné uspokojenie veriteľa. Výška pohľadávky, t. j. nároku veriteľa, nie je totožná so škodou vo význame ochrany práv veriteľa v zmysle § 239 ods. 1 Trestného zákona. Pri tomto ustanovení predstavuje škodu nominálne vyčíslená hodnota zníženia majetku dlžníka, ktorá mohla slúžiť na efektívne pokrytie časti alebo celého záväzku veriteľa. Podľa obvinených v skutkovej vete rozsudku súdu prvého stupňa nie je vyjadrená hodnota prevádzaných nehnuteľností, čím absentuje vymedzenie zmenšenia hodnoty majetku dlžníka. Pokračovali, že v skutkovej vete rozsudku okresný súd uviedol len kúpne ceny nehnuteľností, ktoré boli uvedené v kúpnych zmluvách, a to 122.600 eur a 265.000 eur. Kúpna cena (naviac ak bola započítaná voči pôžičkám kupujúcich) nemusí byť zhodná s hodnotou prevádzaných nehnuteľností. Výšku kúpnej ceny ovplyvňuje mnoho faktorov, ako je ponuka a dopyt, časové obdobie za aké „chce“ predávajúci vec predať a mnohé iné skutočnosti a okolnosti. Súd podľa obvinených nesprávne právne posúdil škodu spôsobenú údajným trestným činom. Doplňili, že okresný súd v odôvodnení rozsudku na str. 21 uviedol: „V danom prípade konaním páchatel'ov došlo k úplnému znemožneniu uspokojenia veriteľa a škoda potom zodpovedá výške uplatňovanej pohľadávky 175 000 eur.“ Podľa názoru obvinených okresný súd stotožnil spôsobenú škodu s výškou pohľadávky veriteľa; tento nedostatok rozsudku nenapravil ani odvolací súd. Javí sa podľa nich, že sudy vychádzali z toho, že keďže veriteľ nebol vôbec uspokojený, rovná sa spôsobená škoda neuspokojenej pohľadávke. Takýto právny záver je však podľa obvinených nesprávny; sudy podľa nich neskúmali, aká bola hodnota prevádzaných nehnuteľností v čase uzatvorenia kúpnych zmlúv. Obvinení dodali, že v spise sú založené aj znalecké posudky znalca Ing. S. E. č. 43/2016, č. 44/2016 a č. 43-1/2016, ktoré dal vypracovať nebohý X. K.. Tieto posudky okresný súd označil (spomenul) na str. 15 a 16 rozsudku, avšak nijakým spôsobom sa hodnotou prevádzaných nehnuteľností nezaoberal. Ďalej uviedli, že okresný súd na str. 16 rozsudku len zhodnotil, že kúpna cena nehnuteľností uvedená v kúpnej zmluve z 19. apríla 2016 a kúpnej zmluve zo 14. júna 2016 bola určená nad hodnotu stanovenú znaleckými posudkami. Táto skutočnosť podľa obvinených však nemá žiadnu relevanciu pre právne posúdenie skutku. Zároveň, súbor nehnuteľností v katastrálnom území J. G. zapísaných na LV č. XXXX, XXXX, XXXX a XXXX (ďalej len „súbor nehnuteľností Chotár“) bol

predaný 8. septembra 2016 osobe nespriaznenej s odsúdenými, S. E., za 130.000 eur. Teda takmer o 50 % lacnejšie v porovnaní s kúpnu cenou uvedenou v kúpnej zmluve zo 14. júna 2016, a to len necelé 3 mesiace od nadobudnutia súboru nehnuteľností Chotár obvinenými. Pochybnosti o hodnote nehnuteľností sú podľa nich o to dôvodnejšie. Navyiac, znalecký posudok č. 43/2016 bol podľa údajov uvedených v znaleckom posudku vypracovaný k 11. marcu 2013 (k tomuto dátumu znalec zisťoval stavebnotechnický stav nehnuteľností) a dátum, ku ktorému sa nehnuteľnosti ohodnocovali, bol 30. júl 2013, čo podľa obvinených nedáva žiaden zmysel. Kúpna zmluva na súbor nehnuteľností Chotár bola uzavretá 14. júna 2016, čo podľa nich znamená, že rozhodný čas pre určenie hodnoty súboru nehnuteľností Chotár bol 14. júna 2016. Takýto znalecký posudok preto ani nie je podľa obvinených použiteľný. Súdov však znalecké posudky neskúmali. Súdov rovnako neskúmali skutočnú hodnotu prevádzaných nehnuteľností, preto dospeli k nesprávnym právnym záverom.

Vo vzťahu k nesprávnemu právnemu posúdeniu osoby dlžníka a iných hmotnoprávných ustanovení obvinení na záver konajúcich súdov, že: „E. K. spoločným konaním poskytla inému pomoc k zmareniu uspokojenia svojho veriteľa tým, že predala časť svojho majetku, predstierala neexistujúci záväzok a spôsobila takým činom škodu veľkého rozsahu“, obvinení argumentovali, že E. K. žiadneho veriteľa nemala, teda nemohla zmariť uspokojenie svojho veriteľa; E. K. prevádzala svoj majetok, čím nemohla zmariť uspokojenie veriteľa inej osoby. Pokračovali, že bezpodielové spoluvlastníctvo manželov E. K. a X. K. bolo vyporiadané 17. októbra 2000. Doplnili, že v súdnom spise je založený rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom z 11. mája 2000, sp. zn. 9C/480/00, ktorým súd zrušil bezpodielové spoluvlastníctvo manželov a v spise je tiež založená Dohoda o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov uzatvorená 17. októbra 2000, predmetom ktorej boli aj nehnuteľnosti uvedené v obžalobe a rozhodnutiach súdov. Teda v čase uzavretia údajnej zmluvy o pôžičke (v roku 2012) neexistoval majetok, ktorý by patril do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Okresný súd uviedol, že „... obžalovaná poskytla dlžníkovi pomoc k zmareniu uspokojenia veriteľa tým, že predala časť svojho majetku a predstierala neexistujúci záväzok, čím spôsobila škodu veľkého rozsahu.“ Súď dodal, že predávaný majetok bol sčasti v podielovom spoluvlastníctve s manželom a sčasti v jej výlučnom vlastníctve. Z vyššie uvedených skutočností je podľa obvinených zrejmé, že E. K. predajom svojho majetku (ktorý mala v podielovom alebo výlučnom vlastníctve) nemohla zmariť uspokojenie veriteľa inej osoby (svojho manžela), teda nemohla ani poskytnúť pomoc dlžníkovi k zmareniu uspokojenia veriteľa, a teda ani spôsobiť veriteľovi škodu. Dodali, že E. W. K. žiaden neexistujúci záväzok voči veriteľovi nepredstierala. Ďalej poukázali na argumentáciu odvolacieho súdu na str. 8 rozhodnutia, že „Rovnako neobstoja tvrdenie, že obžalovaná E. K. mohla so svojim vlastníckym podielom nakladať v súlade s Občianskym zákonníkom, keďže nemala vedomosť o tom, že by bol X. K. poškodenému dlžný nejaké peniaze.“ Bez ohľadu na to, či o veriteľovi E. K. vedela (obhajoba trvá na tom, že o veriteľovi nevedela), mohla so svojim spoluvlastníckym podielom (a majetkom v jej výlučnom vlastníctve) nakladať akokoľvek chcela a nezmarila by uspokojenie veriteľa svojho manžela. Dodali, že manželvia mali majetky v podielovom spoluvlastníctve. Obvinení poukázali na § 147 ods. 1 a ods. 2 Občianskeho zákonníka, poznamenali, že pohľadávku, ktorá vznikla za trvania manželstva, možno zo spoločného majetku uspokojiť aj po jeho zániku, a to až do času, kým nedošlo k vyporiadaniu bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Keďže k vyporiadaniu bezpodielového spoluvlastníctva manželov došlo v roku 2000, nebolo podľa obvinených možné pohľadávku údajného veriteľa z roku 2012 uspokojiť zo spoločného majetku manželov; takýto spoločný majetok (patriaci do bezpodielového spoluvlastníctva manželov) v tom čase neexistoval. Pohľadávku údajného veriteľa, Z. S., bolo podľa obvinených možné uspokojiť len z majetku X. K.. Inak povedané, veriteľ X. K. by sa nemohol uspokojiť z majetku patriaceho E. K. (tak ako by sa nemohol uspokojiť z majetku akejkoľvek inej osoby, okrem osoby dlžníka), preto jeho predajom nemohla E. K. ukrátiť údajného veriteľa X. K.. Následkom toho podľa obvinených neobstoja ani ostatné výroky o vine ostatných obvinených; ak na uspokojenie údajného veriteľa Z. S. mohol byť použitý len majetok X. K., a nie majetok E. K., potom sa tým prirodzene znižuje výška škody. Postavenie obvinených E. K., Z. K. a S. K. tak bolo zásadne zhoršené aj v dôsledku tohto nesprávneho právneho posúdenia, keďže nebola preukázaná výška škody, ktorá je rozhodujúca pre aplikáciu kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu podľa § 239 ods. 4 a ods. 5 písm. a) Trestného zákona.

Pokiaľ ide o zásadné porušenie práva na obhajobu, obvinení poukázali na § 371 ods. 1 písm. c)

Trestného poriadku, ustálenú judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúcu sa náležitého odôvodnenia súdneho rozhodnutia, a uviedli, že rozhodnutie odvolacieho súdu je svojvoľné z dôvodu nevysporiadania sa s rozhodujúcimi skutočnosťami dôležitými pre rozhodnutie a argumentmi obhajoby. Podľa obvinených sa odvolací súd nedostatočne vysporiadal s kľúčovým argumentom obhajoby uvedenom v bode III. odvolania z 15. septembra 2022 a neprípustne ho zjednodušil. Odvolací súd uviedol len, že takýto argument neobstojí; neuviedol však, prečo podľa názoru súdu tento argument neobstojí. Odvolací súd nevysvetlil, prečo Ľ. K. nemohla nakladať so svojim spoluvlastníckym podielom, resp. prečo takáto jej dispozícia s majetkom bola v rozpore s Občianskym zákonníkom a s ktorým ustanovením tohto právneho predpisu. Odvolací súd nedal podľa obvinených odpoveď na otázku podstatnú pre vyvodenie trestnej zodpovednosti a posúdenie viny. Takýmto spôsobom bolo podľa obvinených porušené právo na obhajobu zásadným spôsobom; čo malo podstatný vplyv na výsledok konania. V tejto súvislosti obvinení poukázali (najmä pre vylúčenie pochybností) aj na § 239 ods. 2 písm. a) Trestného zákona. Dodali, že Ľ. K. nemohla naplniť ani túto skutkovú podstatu trestného činu, pretože predávala svoj majetok.

Záverom obvinení uviedli, že konajúce súdy nesprávne právne posúdili zistený skutkový stav veci, čím dospeli k záveru, že Ľ. K. zmarila uspokojenie svojho veriteľa. Zopakovali, že Ľ. K. predala svoj majetok a takéto konanie nevykazuje znaky žiadneho trestného činu, aj napriek tomu, že jej za majetok nebola poskytnutá protihodnota. Pretože Ľ. K. nemala žiadneho veriteľa a jej majetok nepatrila do bezpodielového spoluvlastníctva. Svojím konaním nemohla zmariť ani uspokojenie veriteľa inej osoby. Opätovne uviedli, že odvolací súd sa vôbec nevysporiadal s odvolacou námietkou obhajoby, že Ľ. K. predávala svoj majetok a svojím konaním tak nemohla zmariť uspokojenie veriteľa inej osoby. Rovnako konajúce súdy podľa obvinených nesprávne právne posúdili zistený skutkový stav veci, a teda že Ing. Ľ. K. a Z. K. zmarili uspokojenie veriteľa inej osoby, čím spôsobili škodu veľkého rozsahu; pretože nebola skúmaná a preukázaná hodnota prevádzaných nehnuteľností, a to či v súhrne hodnota týchto nehnuteľností (teda hodnota 1 spoluvlastníckeho podielu, ktorý patrila X. K.) dosahovala hodnotu údajnej a zmarenej pohľadávky veriteľa. Teda nebola preukázaná výška spôsobenej škody. Podľa názoru obvinených konajúce súdy taktiež nesprávne právne posúdili zistený skutkový stav veci, a teda že S. K. zmaril uspokojenie veriteľa inej osoby, čím spôsobil značnú škodu. Pretože nebola skúmaná a ani preukázaná hodnota prevádzaných nehnuteľností podľa kúpnej zmluvy z 19. apríla 2016 (teda hodnota 1 spoluvlastníckeho podielu, ktorý patrila X. K.) a ani hodnota ostatného majetku, ktorý X. K. zostal po uzavretí predmetnej zmluvy, a teda (i) či vôbec došlo k zmareniu uspokojenia údajnej pohľadávky veriteľa, ak X. K. ešte zostal iný majetok (súbor nehnuteľností Chotár), (ii) v akom rozsahu by zostala údajná pohľadávka neuspokojená, ak by sa speňažil súbor nehnuteľností Chotár, a (iii) či hodnota prevádzaných nehnuteľností podľa kúpnej zmluvy dosahovala hodnotu zvyšnej (neuspokojenej) časti pohľadávky; teda nebola preukázaná výška spôsobenej škody. Dodali, že Ľ. K. bola uznaná vinnou za pomoc k pokračovaciemu zločinu poškodzovania veriteľa spolupáchateľstvom podľa § 21 ods. 1 písm. d) Trestného zákona k § 20 Trestného zákona; takáto právna kvalifikácia je podľa nich taktiež nesprávna, pretože závažnejšia forma trestnej súčinnosti v sebe pohlcuje nižšie formy trestnej súčinnosti. Keďže však mali za to, že konanie Ľ. K. nebolo trestným činom, nebude obhajoba bližšie rozoberať právnu kvalifikáciu skutku, ktorý sa jej (neprávom) kladie za vinu.

Z vyššie uvedených dôvodov obvinení navrhli, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že napadnutým rozsudkom krajského súdu a rozsudkom okresného súdu bol porušený zákon v § 2 ods. 1 a § 2 ods. 7, § 2 ods. 9 Trestného poriadku a § 21 ods. 1 písm. d) Trestného zákona k § 20 Trestného zákona k § 239 ods. 1 písm. a), písm. c), ods. 5 písm. a) Trestného zákona, v neprospech obvinenej Ľ. K.; podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že napadnutým rozsudkom krajského súdu a rozsudkom okresného súdu bol porušený zákon v § 2 ods. 1 a § 2 ods. 7 Trestného poriadku a § 20 Trestného zákona k § 239 ods. 2 písm. a), písm. b), ods. 5 písm. a) Trestného zákona, v neprospech obvinenej Ing. Ľ. K.; podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že napadnutým rozsudkom krajského súdu a rozsudkom okresného súdu bol porušený zákon v § 2 ods. 1 a § 2 ods. 7 Trestného poriadku a § 20 Trestného zákona k § 239 ods. 2 písm. a), písm. b), ods. 5 písm. a) Trestného zákona, v neprospech obvineného Z. K.; podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že napadnutým rozsudkom krajského súdu a rozsudkom okresného súdu bol porušený zákon v

§ 2 ods. 1 a § 2 ods. 7 Trestného poriadku a § 20 Trestného zákona k § 239 ods. 2 písm. a), písm. b), ods. 4 Trestného zákona, v neprospech obvineného S. K.; podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku napadnutý rozsudok krajského súdu a rozsudok okresného súdu zrušil a zrušil aj ďalšie rozhodnutia na neho obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej zrušením došlo, stratili podklad; podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku okresnému súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Prokurátorka príslušnej okresnej prokuratúry v písomnom vyjadrení k spoločnému dovolaniu všetkých obvinených uviedla, že v konaní pred okresným súdom bolo dostatočným spôsobom preukázané, že k spáchaniu skutku došlo a tohto sa dopustili vyššie uvedení obvinení. Listinné dôkazy zadovážené do vyšetrovacieho spisu podľa prokurátorky korešpondujú s výpoveďami svedka - poškodeného Z. S. a svedkov Mgr. et. Mgr. S. S., S. E., Ing. D. Z.; vyplýva z nich, že X. K., ako dlžník veriteľa Z. S. odpredal nehnuteľný majetok, ktorého bol výlučný vlastník, ako aj podielový vlastník v čase, kedy bola splatná pohľadávka Z. S. vo výške 175.000 eur. Jednalo sa pritom o predaj - prevod majetku na inú osobu, pričom X. K. neobdržal za odpredaj nehnuteľností žiadnu zodpovedajúcu protihodnotu na uspokojenie pohľadávky poškodeného. Konal pritom za vedomej pomoci svojej manželky obvinenej L. K., ako spoluvlastníka niektorých nehnuteľností, súčasne za pomoci ich detí obvinených S. K., Z. K., L. K., ktorí vystupovali ako kupujúci v predmetných kúpno predajných zmluvách, zároveň tam boli uvádzaní ako veritelia svojich rodičov. Pokračovala, že zmluvy o prevode nehnuteľností medzi X. K. a obvinenou L. K. ako predávajúcimi a obvinenými L. K., Z. K. a S. K. ako kupujúcimi, pri ktorých nedošlo k reálnemu zaplateniu finančných prostriedkov v sume 387.600 eur, ale iba k tzv. započítaniu pôžičiek obvineným L. K., Z. K. a S. K., ktoré ako deti mali poskytnúť svojim rodičom X. K. a L. K., mali v časti týkajúcej sa zaplatenia kúpnej sumy iba fiktívny charakter, čo bolo potvrdené aj výpoveďami obvinených L. K. a Z. K. V dôsledku prevodu nehnuteľností z majetku X. K. na iné osoby, poškodený Z. S. stratil akúkoľvek možnosť uspokojiť svoju pohľadávku voči X. K. v sume 175.000 eur v plnom rozsahu z iného majetku X. K.

Vo vzťahu k nehnuteľnostiam prevádzaných kúpnu zmluvou zo 14. júna 2016, noví nadobúdatelia obvinení L. K. a Z. K. ich v krátkej dobe, 8. septembra 2016 predali S. E. za sumu 130.000 eur, ktorý ich kupoval za účelom podnikateľskej činnosti. Ďalej zo zabezpečených listinných dôkazov z katastrálneho odboru Okresného úradu Žarnovica, znaleckého posudku č. 43/2016, ako i vo veci vypočítaných viacerých osôb možno podľa prokurátorky usudzovať, že nehnuteľnosti prevádzané kúpnu zmluvou zo 14. júna 2016 majú tvoriť jeden hospodársky celok „areál oddychového centra a chovu hospodárskych zvierat“, a tento mal byť postavený na nehnuteľnostiach, ktoré mali patriť buď do výlučného vlastníctva X. K., obvinenej L. K., alebo do ich podielového spoluvlastníctva. Na základe toho prokurátorka konštatovala, že X. K. a následne jeho spolupáchatelia obvinení L. K. a Z. K. mohli predať nehnuteľnosti S. E. za celkovú sumu 130.000 eur len za súčinnosti obvinenej L. K., ktorá mala previesť súčasne s X. K. aj nehnuteľnosti alebo podiely na nehnuteľnostiach v jej vlastníctve na obvinených L. K. a Z. K.

U nehnuteľností prevádzaných kúpnu zmluvou z 19. apríla 2016 prokurátorka zdôraznila, že síce nemalo dôjsť k ich následnému predaju inej osobe mimo rodiny K.Ý., ale za súčinnosti všetkých obvinených L. K., Z. K. a S. K. malo byť obvinenej L. K. umožnené, aby si aj k pôvodnému majetkovému podielu X. K. na týchto nehnuteľnostiach zriadila vecné bremeno - právo doživotného bývania a užívania prevádzanej nehnuteľnosti. V dôsledku týchto postupov, ku ktorým mala prispieť i obvinená L. K., bol vytvorený právny stav, že poškodený Z. S. nie je schopný uspokojiť svoju pohľadávku ani z tohto majetku X. K.

Ďalej prokurátorka uviedla, že pri prevodoch nehnuteľného majetku, ktorý bol súčasťou v podielovom spoluvlastníctve a súčasťou vo výlučnom vlastníctve obvinenej L. K., išlo teda aj o prevody vlastného majetku, motívom jej konania bolo zjavne ochrániť majetok dlžníka, ktorý sama spoluužívala - rodinný dom s príslušenstvom, keďže v prípade exekúcie bolo možné viesť exekúciu aj na spoluvlastnícky podiel, čo by znamenalo riziko straty bývania.

Existencia pohľadávky, ako aj jej výšky bola podľa prokurátorky nepochybne preukázaná. X. K. podpísal uznanie dlhu a potvrdil aj prevzatie peňažných prostriedkov, o ktorých sa poškodený Z. S. vyjadril že tieto mal u seba v hotovosti. Dôležitou skutočnosťou je platná existencia pohľadávky, keďže právo na plnenie veriteľovi vzniká práve na základe takejto pohľadávky. Predmetná zmluva o pôžičke

nebola vyhlásená za neplatnú. Pokiaľ ide o vedomosť obvinených o existencii pôžičky X. K., poukázala na výpovede obvinených, že nemali žiadne pohľadávky voči svojim rodičom X. K. a L. K.. Napriek tomu však podpísali zmluvy, podľa ktorých mali byť kúpne ceny za predmetné nehnuteľnosti zaplatená započítaním predávajúcim od kupujúcich. Obvinený S. K. na otázku, či poskytol rodičom nejakú pôžičku ako je uvedené v kúpnej zmluve odpovedal, že to bolo na vzájomnej dohode s rodinnými príslušníkmi a išlo o rodinný majetok, tak nevedel, že si tam má na niečo dávať pozor. Obvinení podľa prokurátorky na jednej strane tvrdili, že nemali vedomosť o tom, že by X. K. mal nejakých veriteľov, bol niekomu dlžný peniaze, no na druhej strane všetci potvrdzovali, že nebohý X. K. minimálne od roku 2011 začal mať značné problémy v podnikaní a bol nútený všetky stroje a zariadenia rozpredávať, aby získal nejaké peniaze. Žil vtedy len z peňazí, ktoré získal týmto predajom. Obvinení si teda museli byť veľmi dobre vedomí skutočnosti, že podnikanie X. K. je stratové a môžu mu vznikať dlhy. X. K. pritom zmluvu o pôžičke uzatvoril s poškodeným Z. S.Á. ako fyzická osoba, nie ako podnikateľský subjekt v rámci spoločností s ručením obmedzeným, v ktorých bol spoločníkom. Na uspokojenie pohľadávky bolo teda možné exekvovať celý majetok pôvodne obvineného X. K..

Dve strany tak podľa prokurátorky uzatvorili protiprávny kontrakt, kde kupujúci predstierali neexistujúce právo (pohľadávku voči predávajúcim z titulu pôžičky) a zároveň predávajúci uznali neexistujúci záväzok voči kupujúcim. Uplatnenie neexistujúcich pohľadávok predpokladá určitý prejav vôle, aktívne konanie tretej osoby, ktorá si uplatňuje voči dlžníkovi fiktívnu pohľadávku, a to po predchádzajúcej dohode s dlžníkom. Dlžník následne potvrdí existenciu takéhoto fiktívneho záväzku voči tretej osobe.

Podľa názoru prokurátorky vyššie uvedené dovolanie neobsahuje žiadny z taxatívnych dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku a vzhľadom na vyššie uvedené navrhla, aby dovolací súd na neverejnom zasadnutí dovolanie obvinených v zmysle § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Podaním doručeným okresnému súdu 2. augusta 2024 sa k dovolaniu obvinených vyjadril poškodený prostredníctvom svojho splnomocnenca s tým, že sa v celom rozsahu stotožnil so závermi odvolacieho súdu tak, ako ich formuloval v odvolacom rozsudku. Vo vzťahu k rozsudku okresného súdu, tento rovnako považoval za vecne, aj po právnej stránke správny; okresný súd sa pritom v jeho odôvodnení detailne zaoberal všetkými skutkovými okolnosťami, ktoré boli významné pre posúdenie skutku spáchaného obvinenými s tým, že správne dospel k záveru o spáchaní trestného činu tak, ako ho skutkovo aj právne vymedzil vo výrokovvej časti rozsudku. Rozhodnutie o vine obvinených tak potom bol jediným správnym a logickým záverom, a to na základe a v zmysle práva. Námietky obvinených formulované prostredníctvom ich obhajcu v dovolaní považoval poškodený len za ďalšiu snahu o účelovú obranu a zvrat vo výsledku konania, ktorý však nemá oporu v zákone, ani zistenom skutkovom priebehu činu. Je podľa poškodeného nepochybné, že disponoval pohľadávkou, pričom v dôsledku úmyselného konania obvinených došlo k zmareniu jej uspokojenia, a to v celom rozsahu. Identifikácia výšky škody v hodnote samotnej pohľadávky je tak jediným správnym postupom tak prvostupňového súdu, ako aj odvolacieho súdu.

Vo vzťahu k námietke o absencii viny na strane obvinenej L. K., túto obranu považoval taktiež za účelovú. Tak prvostupňový súd, ako aj odvolací súd podľa poškodeného nekonštatovali vinu tejto obvinenej na základe toho, že previedla svoj spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnosti tak, ako sa to snaží podsúvať obhajoba. U obvinenej L.F. K. súdy podľa poškodeného správne dospeli na základe vykonaného dokazovania k záveru, že táto úmyselne pomohla zmariť nebohému X. K. uspokojenie pohľadávky poškodeného, čím z jej strany došlo k naplneniu znakov trestného činu poškodzovania veriteľa vo forme spolupáchateľstva. Zo strany odvolacieho súdu tak podľa neho došlo k postupu v zmysle zákona, pričom týmto postupom nemohlo byť porušené právo obvinených na spravodlivý proces. Konštatoval, že tak okresný súd, ako aj odvolací súd pritom svoje rozhodnutia náležite, podrobne a logicky odôvodnili. V tomto smere ešte zdôraznil, že do práva účastníka na spravodlivý proces nepatrí právo, aby sa súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, ako ani právo účastníka vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov. Dovolacie dôvody tak, ako ho označil obhajca obvinených, sú tak podľa poškodeného absolútne nepodložené a dovolanie obvinených je potrebné zamietnuť. Na základe uvedených skutočností poškodený navrhol dovolaciemu súdu, aby dovolanie obvinených zamietol.

Podaním doručeným okresnému súdu 20. augusta 2024 sa k vyjadreniam splnomocnenca poškodeného a prokuratúry prostredníctvom spoločného obhajcu vyjadrili obvinení. Vo vzťahu k vyjadreniu splnomocnenca poškodeného obvinení uviedli, že tvrdenie poškodeného (disponovanie s pohľadávkou) nie je pravdivé; túto skutočnosť (existenciu pohľadávky) súdy podľa obvinených posúdili iba ako predbežnú otázku a dospeli k záveru, že súdy sa javia tvrdenia poškodeného viac pravdivé, resp. vierohodné ako tvrdenia obvinených. Zároveň, tvrdenie poškodeného, že k zmareniu uspokojenia pohľadávky došlo úmyselným konaním obvinených sa tiež podľa nich nezakladá na pravde. K subjektívnej stránke stíhaného trestného činu sa obhajoba vyjadrila najmä vo svojom odvolaní. Zároveň poukázali na to, že úmysel obvinených zmarit' uspokojenie pohľadávky veriteľa nebol podľa obhajoby preukázaný. Pokiaľ ide o tvrdenie poškodeného, že výška škody sa rovná výške pohľadávky; obvinení uviedli, že opäť ide o subjektívny názor poškodeného, ktorý sa odkláňa od konštantnej judikatúry súdov. Dodali, že k tejto skutočnosti sa obhajoba vyjadrila v podanom dovolaní. Vyjadrenie poškodeného, že súdy nekonštatovali, že vina L. K. spočíva v tom, že previedla svoj spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnosti, tak ako sa to údajne snaží obhajoba prezentovať. Avšak podľa obvinených už poškodený neuvádza, čo podľa neho súdy konštatovali alebo v čom má spočívať vina L. K. Poškodený len dodáva, že L. K. „úmyselne pomohla zmarit' nebohému X. K. uspokojenie pohľadávky poškodeného, čím z jej strany došlo k naplneniu znakov trestného činu ...“. Poškodený podľa obvinených neuviedol, ako malo dôjsť k (údajnému) zmareniu, keď podľa neho obhajoba „vinu“ L. K. dezinterpretuje. K tomuto argumentu poškodeného sa obhajoba nevie vyjadriť, keďže poškodený neuviedol, ako podľa neho došlo k takémuto (údajnému) zmareniu. Obvinení poznamenali, že pozornosti poškodeného zjavne ušlo, čo je uvedené v skutkovej vete rozsudku okresného súdu, že L. K. sa mala dopustiť trestného činu tak, že „spoločným konaním poskytla inému pomoc k zmareniu uspokojenia svojho veriteľa tým, že predala časť svojho majetku, predstierala neexistujúci záväzok“. Citovaná časť skutkovej vety podľa obvinených potvrdzuje, že je to práve poškodený, ktorý teraz dezinterpretuje skutok, za ktorý bola L. K. odsúdená, v snahe legitimizovať predmetné rozsudky. Navyše, dokonca aj prokurátorka vo svojom vyjadrení reaguje, že pomoc L. K. mala spočívať v tom, že previedla svoj majetok, čo opäť vylučuje verziu poškodeného. Poškodený tiež uvádza, že sa podľa jeho názoru súdy zaoberali všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie; s týmto tvrdením sa obvinení nestotožnili a v tejto súvislosti obhajoba odkázala na body 37 až 43 dovolania.

K vyjadreniu prokurátorky obvinení uviedli, že prokurátorka vo svojom vyjadrení k dovolaniu uvádza, že X. K. previedol svoj majetok na inú osobu, pričom neobdržal za tento predaj žiadnu protihodnotu. Prokurátorka dodala, že: „Konal pritom za vedomej pomoci svojej manželky ... súčasne za pomoci ich detí ...“. To, že došlo k prevodu majetku bez protihodnoty, nie je z pohľadu obhajoby sporné, avšak tieto dve skutočnosti (prevod majetku bez adekvátneho protiplnenia) sami osebe nenapĺňajú skutkovú podstatu žiadneho trestného činu; toto sa snaží obhajoba od začiatku vysvetliť. Z vyššie uvedeného podľa obvinených vyplýva, že prokurátorka nerozlišuje medzi tým, či boli nehnuteľnosti prevedené bez protihodnoty a tým, či osoby, ktoré boli uznané vinnými, aj vedeli o pohľadávke poškodeného a mali v úmysle zmarit' uspokojenie veriteľa (poškodeného). Tento záver prokurátorka potvrdzuje aj na str. 4 vyjadrenia, keď opäť hovorí len o neexistujúcom práve a jeho uznaní. Takéto konanie však trestným činom nie je. Navyše, obhajoba mala za to, že nebolo dostatočne preukázané, že obvinení mali úmysel zmarit' uspokojenie (údajne) poškodeného.

V ďalšom odseku vyjadrenia prokurátorka uvádza, že nehnuteľnosti prevádzané kúpnu zmluvou zo 14. júna 2016 majú tvoriť jeden hospodársky celok „areál“, ktorého časti (jednotlivé nehnuteľnosti) boli buď vo výlučnom vlastníctve X. K. alebo L. K. alebo v ich podielovom spoluvlastníctve. Z tejto skutočnosti prokurátorka vyvodzuje spolupáchateľstvo L. K., pretože údajne svojim konaním umožnila predaj nehnuteľností S. E. za cenu 130.000 eur. Opäť však obhajoba poukázala na fakt, že ak L. K. predala svoj majetok (ktorý mala vo výlučnom alebo podielovom spoluvlastníctve) a nemala žiadneho veriteľa, nemohla sa dopustiť žiadneho trestného činu, a to ani formou pomoci. Navyše, to, že pomoc L. K. mala spočívať v tom, že umožnila následný prevod nehnuteľností S. E., je novota oproti skutkovým záverom súdov. V konaní nebolo preukázané (a ani to nebolo predmetom dokazovania), že Ľubica K. prevádzala svoj majetok deťom s úmyslom, aby ho deti mohli ďalej predať spolu s majetkom ich otca. Ostatne, aj keby si svoj podiel ponechala, nebránilo by to tomu, aby predala svoj majetok spolu s podielom detí. A

teda verzia prokurátorky nemá podľa obvinených žiadne racionálne opodstatnenie a už vôbec nie oporu v dokazovaní. Prokurátorka uviedla aj to, že za súčinnosti všetkých kupujúcich malo byť Ľ. K. umožnené, aby si na týchto nehnuteľnostiach (prevádzaných kúpnu zmluvou z 19. apríla 2016) zriadila vecné bremeno - právo doživotného bývania a užívania nehnuteľností a takýmto konaním podľa názoru prokurátora Ľ. K. prispela k tomu, že poškodený nemôže svoju pohľadávku uspokojiť. Ide podľa obvinených o nový argument prokuratúry, avšak je úplne irelevantný. Ak došlo k spáchaniu skutku, ktorý je trestným činom (čo obhajoba popiera), tak k nemu mohlo dôjsť prevodom nehnuteľností z dlžníka na tretie osoby v úmysle zmariť uspokojenie veriteľa a nie zriadením vecného bremena novými majiteľmi v prospech Ľ. K.. Takýto (nový) záver je podľa nich absurdný. Navyše, zriadenie práva doživotného užívania deťmi v prospech rodičov je úplne bežnou praxou v rodinných vzťahoch, pretože deti sa snažia postarať o svojich rodičov.

V ďalšom odseku prokurátorka hovorí o tom, že „... motívom jej konania [má na mysli Ľ. K.] bolo zjavne ochrániť majetok dlžníka, ktorý sama spoluživila - rodinný dom s príslušenstvom, keďže v prípade exekúcie bolo možné viesť exekúciu aj na spoluvlastnícky podiel, čo by znamenalo riziko straty bývania.“ Tento odsek je citáciou rozhodnutia súdu (str. 19 rozhodnutia okresného súdu), na ktoré obhajoba reagovala v dovolaní. Zjednodušene povedané, tento záver súdu (prevzatý prokurátorkou) nie je podľa obvinených pravdivý, exekúciu by na spoluvlastnícky podiel patriaci Ľ. K. nebolo možné viesť a žiadne riziko straty bývania Ľ. K. nehrozilo. Teda Ľ. K. nemala ani motív na konanie, ktoré je opísané v rozhodnutí súdov. Pretože o vyššie uvedené nemala dôvod sa „báť“. Rovnako sa nemusela obávať toho, ak by bola vedená exekúcia na spoluvlastnícky podiel dlžníka (X. K.). Strata bývania by jej nehrozila, pretože k majetku mala spoluvlastnícke právo, ktoré ju oprávňovalo nehnuteľnosti užívať.

K poslednému odseku na str. 3 vyjadrenia prokurátorky obvinení uviedli, že hlavným argumentom obhajoby nie je spochybňovanie výšky pohľadávky (aj keď obhajoba má za to, že žiadna pohľadávka Z.J. S. neexistovala), ale správneho stanovenia výšky spôsobenej škody. K jednému z hlavných argumentov obhajoby uvedených v dovolaní sa prokurátorka nevyjadřila, preto nemá obhajoba na čo v tejto časti reagovať.

Následne prokurátorka cituje z rozhodnutia odvolacieho súdu, najmä zo str. 8 tohto rozhodnutia. K tejto časti obvinení uviedli, že to, že obvinení uviedli, že nemali voči rodičom pohľadávky, nepreukazuje ich vedomosť o existencii (údajnej) pôžičky. Zároveň, to že mal X. K. problémy v podnikaní neznamená, že obvinení vedeli, že mal nejakú pôžičku, resp. že X. K. „môžu vzniknúť dlhy“. Tieto závery sú podľa obhajoby absolútne nepodložené. Z týchto záverov teda podľa obvinených nevyplýva, že konali pri prevode nehnuteľností v úmysle zmariť uspokojenie pohľadávky veriteľa. Na základe vyššie uvedených skutočností obhajoba trvala na podanom dovolaní v celom rozsahu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) posúdil vec najprv v zmysle § 382 Trestného poriadku a zistil, že dovolanie bolo podané obvinenými ako oprávnenými osobami podľa § 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku, prostredníctvom spoločného obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], v zákonnej lehote uvedenej v § 370 ods. 1 Trestného poriadku, potom ako dovolatelia využili svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok (odvolanie), o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku), s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku a s uvedením dôvodu dovolania podľa odseku 2 tohto ustanovenia.

Dovolací súd ale zároveň zistil, že obvinenými uplatnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku nie sú v posudzovanej veci zjavne splnené.

Úvodom považuje najvyšší súd za potrebné vo všeobecnej rovine pripomenúť, že z konštrukcie a štruktúry jednotlivých dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a) až písm. n) Trestného poriadku vyplýva, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu je určené na nápravu výslovne uvedených procesných alebo hmotnoprávných chýb. Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa [primerane pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod č. 57/2007-II]. Povedané inými

slovami, dovolaním podaným z niektorého z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku sa nemožno domáhať preskúmania skutkových zistení, na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutie, a ani prehodnotenia vykonaného dokazovania. Pritom platí, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takéhoto dovolacieho dôvodu podľa § 371 Trestného poriadku. Nestačí, ak podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pokiaľ v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu (pozri napr. odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 51/2014).

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu. Právo na obhajobu je jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu zabezpečujúcich „rovnosť zbraní“ medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom ako žalobcom v trestnom konaní, na strane druhej. Táto základná zásada trestného konania je v Trestnom poriadku upravená v § 2 ods. 9, vyplýva z čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a je garantovaná v ďalších významných právnych dokumentoch, akými sú Listina základných práv a slobôd a Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu. Porušenie práva na obhajobu je podstatnou chybou konania. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je však koncipovaný oveľa užšie, keďže nie je ním akékoľvek (resp. každé) porušenie práva na obhajobu, ale len porušenie tohto práva zásadným spôsobom. Pri posudzovaní, či v danom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu sú dôležité konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach. Podstatou práva na obhajobu je zabezpečiť obhajovanie práv obvineného tak, aby v konaní boli okrem iného objasnené aj všetky skutočnosti svedčiacie v prospech obvineného, a aby sa na tieto v konaní a pri rozhodovaní prihliadalo.

Žiada sa pripomenúť, že v zmysle rozhodovacej praxe je zásadným porušením práva na obhajobu najmä porušenie ustanovení o povinnej obhajobe podľa § 37 Trestného poriadku, ktoré by mohlo mať vplyv na vykonanie jednotlivých úkonov trestného konania, ktoré smerujú k vydaniu rozhodnutí procesnej povahy (keď obvinený nemal obhajcu v prípade spadajúcom pod dôvod povinnej obhajoby, ak predmetné porušenie práva na obhajobu malo vplyv na priebeh alebo konečný výsledok trestného konania, tiež napr. vykonanie verejného zasadnutia o odvolaní bez prítomnosti obhajcu obvineného, hoci na to obvinený nedal súhlas a pod.). Právo na obhajobu je v zmysle dovolacieho dôvodu podľa písmena c) potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a jeho obsahom je, okrem iného, aj možnosť obvineného vznášať námietky proti prvostupňovému rozsudku na odvolacom súde (primerane rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 7/2011).

Obvinení namietali svojvoľnosť a nedostatočné vysporiadanie sa krajského súdu s ich odvolacou argumentáciou v odôvodnení napadnutého rozsudku, k čomu najvyšší súd uvádza, že nedostatok odôvodnenia rozhodnutia súdu sám osebe nie je dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ktorý predpokladá porušenie práva na obhajobu len v procesnoprávnom význame a nezahŕňa prípady nedostatku odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe Ústavného súdu Slovenskej republiky súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované

základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05) (primerane pozri napr. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 19. novembra 2019, I. ÚS 218/2019).

Rovnako z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že súdne rozhodnutia by mali v primeranej miere uvádzať dôvody, na ktorých sú založené. Rozsah, v akom sa táto povinnosť odôvodnenia uplatňuje, sa môže líšiť v závislosti od povahy rozhodnutia a musí sa určiť vo svetle okolností prípadu (rozsudok vo veci *García Ruiz* proti Španielsku z 21. januára 1999, č. 30544/96, bod 26). Bez toho, aby sa vyžadovala podrobná odpoveď na každý argument predložený stranou, táto povinnosť predpokladá, že účastníci súdneho konania môžu očakávať, že dostanú konkrétnu a výslovnú odpoveď na argumenty, ktoré sú rozhodujúce pre výsledok tohto konania [rozsudok vo veci *Moreira Ferreira* proti Portugalsku (č. 2) z 11. júla 2017, č. 19867/12, bod 84]. Z rozhodnutia musí byť však zrejmé, že sa riešili podstatné otázky prípadu (rozsudok vo veci *Taxquet* proti Belgicku z 16. novembra 2010, č. 926/05, bod 91) (rozsudok vo veci *Yüksel Yalçinkaya* proti Turecku z 26. septembra 2023, č. 15669/20, bod 305).

Ako Ústavný súd Slovenskej republiky uviedol, judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva teda nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (rozsudky vo veciach *Georgiadis* proti Grécku z 29. mája 1997, č. 21522/93, a *Higgins a ostatní* proti Francúzsku z 19. februára 1998, č. 134/1996/753/952). Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (rozsudok vo veci *Kraska* proti Švajčiarsku z 29. apríla 1993, č. 13942/88, II. ÚS 410/06) (napr. uznesenie z 28. mája 2024, IV. ÚS 259/2024).

Je potrebné taktiež zdôrazniť, že trestné konanie sa posudzuje komplexne ako jeden celok a nie je možné z hľadiska zachovania práv obvinených hodnotiť len niektoré parciálne, jednotlivito extrahované úkony, resp. postupy a na základe nich konštatovať zásadné porušenie ich obhajobných práv. Najvyšší súd však z obsahu rozsudku okresného súdu, ako ani rozsudku krajského súdu nezistil žiadne skutočnosti svedčiacie o tom, že by v priebehu konania na súdoch nižšieho stupňa došlo k porušeniu práva obvinených na obhajobu. Naopak, ich právo na obhajobu bolo v priebehu trestného konania v plnom rozsahu zachované, pričom obvinení mali možnosť zúčastňovať sa hlavných pojednávaní (ako aj verejného zasadnutia) a uplatňovať svoje práva, či už osobne, alebo prostredníctvom obhajcu, pričom toto svoje právo v priebehu konania aj aktívne využívali.

K obvinenými uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku najvyšší súd vo všeobecnosti uvádza, že predmetný dovolací dôvod je upravený alternatívne - buď je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, alebo vychádza z nesprávneho použitia iného hmotnoprávneho ustanovenia. V oboch prípadoch však platí existencia právnej chyby, nie skutkovej. V dôsledku toho dovolací súd pri uplatnení tohto dôvodu nemôže skúmať a spochybňovať skutkové zistenia, nakoľko ťažisko dokazovania v trestnom konaní je totiž pred prvostupňovým súdom a jeho skutkové závery môže dopĺňovať, prípadne korigovať len odvolací súd. Predmetom tohto dovolacieho dôvodu tak môže byť len nesprávne právne posúdenie v skutkovej vete rozhodnutia ustáleného skutku, ale nikdy samotné skutkové zistenia, ktoré sú jej obsahom a ktoré nie je možné akokoľvek doplniť a meniť (pozri tiež rozhodnutie najvyššieho súdu a stanovisko jeho trestnoprávneho kolégia zverejnené v Zbierke pod č. 47/2008 a 3/2011).

V rámci tohto dovolacieho dôvodu rovnako nemožno účinne namietať ani hodnotenie vykonaných dôkazov, pretože určitý skutkový stav je vždy výsledkom tohto hodnotiaceho procesu, keďže aj to by odporovalo viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom, ktorá je výslovne zakotvená v § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku a ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania iniciovaného obvineným alebo generálnym prokurátorom (§ 369 ods. 2 Trestného poriadku) je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu. Námietky skutkovej povahy sú pritom uplatniteľné len v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3

Trestného poriadku, ktorý je oprávnený použiť iba minister spravodlivosti (primerane rozhodnutia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 7/2011 a 14/2015).

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie zistenie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo môže spočívať v kvalifikácii zisteného skutku ako iného trestného činu, než ako zodpovedá správne použitiu zákona, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa súdeným skutkom dopustil. Právnym posúdením skutku sa rozumie jeho hmotnoprávne posúdenie. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok ustálený v napadnutom rozhodnutí súdu v pôvodnom konaní bol subsumovaný (podriadený) pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Východiskom pre zistenie tohto dovolacieho dôvodu je opis skutku, ako bol ustálený v príslušnom výroku, t. j. v tzv. skutkovej vete napadnutého rozhodnutia vo veci (primerane uznesenie najvyššieho súdu z 10. februára 2010, sp. zn. 3 Tdo 39/2009). Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia, ktoré sa už netýka právnej kvalifikácie, ale posúdenia inej okolnosti, sa pod tým rozumie napr. nedostatočné posúdenie okolnosti vylučujúcich protiprávnosť činu (§ 24 až § 30 Trestného zákona), zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona), prípadne pochybenie súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona) alebo trestu súhrnného (§ 42 Trestného zákona) a pod. Posúdenie, či je potrebné použiť ustanovenie o okolnosti vylučujúcej protiprávnosť činu, je priamou otázkou právnej kvalifikácie skutku (trestnosti dotknutého činu).

Najvyšší súd (ako už jeho judikatúra chronicky zdôrazňuje) teda v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku len posúdi, či skutok zistený súdom zodpovedá použitej právnej kvalifikácii (všetkým jej znakom). Nevstupuje do procesu hodnotenia dôkazov, teda dôkazy nehodnotí ani nepreskúmava správnosť úvah skôr vo veci konajúcich súdov pri hodnotení dôkazov. Je potrebné tiež zdôrazniť, že podoba skutku uvedená vo výroku rozsudku (správnosť kvalifikácie ktorej sa preskúmava) sa nemôže považovať za doplnenú obsahom odôvodnenia rozsudku a dovolací súd musí pri svojom kvalifikačnom prieskume vychádzať výlučne zo skutkovej vety odsudzujúceho výroku napadnutého rozsudku (pozri odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 22/2015).

Vo vzťahu k námietke obvinených týkajúcej sa absencie subjektívnej stránky v posudzovanom prípade, dovolací súd v stručnosti odkazuje na svoju stabilnú rozhodovaciu prax, v zmysle ktorej motív páchatel'a a subjektívna stránka trestného činu sú znaky, ktoré sa síce týkajú psychiky páchatel'a, ale prejavujú sa navonok v spáchanom skutku a dokazujú sa rovnako ako objektívne znaky trestného činu (konanie, následok a príčinný vzťah). Namietanie ich nezistenia alebo nesprávneho či neúplného zistenia v dôsledku nevykonania dokazovania alebo nesprávneho vyhodnotenia vykonaného dokazovania až v dovolaní predstavuje namietanie skutkových zistení a záverov, čo § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku neprípúšťa (ZSP 40/2010). Povedané inými slovami, tento dovolací dôvod preto nemôže napĺňať ani poukaz na to, že nebola v konaní preukázaná vykonaným dokazovaním subjektívna stránka trestného činu. Táto totiž predstavuje vnútorný vzťah páchatel'a k spáchanému trestnému činu, ktorý nie je možné skúmať priamo, ale len sprostredkované, t. j. tak ako sa navonok prejavuje v jeho konaní, ktoré je napokon obsahom skutkovej vety rozhodnutia (stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 3/2011).

Subjektívna stránka trestného činu nemusí byť v skutkovej vete výroku odsudzujúceho rozsudku vyjadrená tak, aby to znamenalo prevzatie zákonnej definície príslušnej formy zavinenia do popisu zisteného skutku. Subjektívnu stránku konania páchatel'a pojmovo vymedzuje právna veta, pokiaľ je forma zavinenia výslovne uvedená v ustanovení osobitnej časti Trestného zákona (dotknutej základnej alebo kvalifikovanej skutkovej podstate). Inak forma zavinenia vyplýva z ustanovení Trestného zákona (pozri uznesenie najvyššieho súdu z 29. novembra 2011, sp. zn. 2 Tdo 49/2011).

Záver o tom, či tu je zavinenie v zmysle Trestného zákona a v akej forme (§ 15 a § 16 Trestného

zákona), je záverom právnym. Tento právny záver o subjektívnych znakoch trestného činu sa však musí zakladať na skutkových zisteniach súdu vyplývajúcich z vykonaného dokazovania rovnako ako záver o objektívnych znakoch trestného činu. Skutočnosti duševného (psychického) života významné pre právny záver o tom, či tu je zavinenie a v akej forme, sú predmetom dokazovania práve tak, ako všetky ostatné okolnosti naplňujúce znaky trestného činu. Pri zisťovaní okolností, ktoré majú význam pre záver o zavinení, nemožno vopred prikladať osobitný význam žiadnemu dôkaznému prostriedku, ale na zavinenie a jeho formu treba usudzovať zo všetkých konkrétnych okolností, za ktorých bol trestný čin spáchaný a zo všetkých dôkazov významných z tohto hľadiska, vrátane priznania obvineného, pokiaľ existuje. So zreteľom na zásadu voľného hodnotenia dôkazov (§ 2 ods. 12 Trestného poriadku) zákon neprikladá a priori žiadnemu dôkazu osobitný význam. Nemožno preto len zo skutočnosti, že obvinený skutok poprel, vyvodiť, že zistenie priameho úmyslu neprichádza do úvahy. Tento úmysel, tak ako iné formy zavinenia, možno zistiť aj na podklade iných dôkazov, nielen z priznania obvineného (primerane pozri R 60/1972-IV).

Najvyšší súd pripomína, že pod pojmom „skutok“ treba rozumieť udalosť vo vonkajšom svete vyvolanú aktívnym alebo pasívnym prejavom vôle páchatela (konaním), ktoré sa stáva trestným činom, ak vyčerpáva znaky skutkovej podstaty niektorého trestného činu uvedeného v osobitnej časti Trestného zákona (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 46/2013). Vo vzťahu k pojmu „skutková veta“, je potrebné uviesť, že odráža faktické okolnosti, ktoré sú právne relevantné z hľadiska základnej alebo kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu, teda kvalifikačne použitého ustanovenia osobitnej časti Trestného zákona (pozri stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 14/2019-I). Pre úplnosť skutkovej vety postačuje, ak obsahuje pojmy a gramatické formulácie, ktoré významovo zodpovedajú (všetkým) znakom skutkovej podstaty trestného činu. Rovnako musí byť odrazom právnej vety, nie však jej kópiou. Je neprístupné formulovať skutkovú vetu spôsobom, že táto síce vo výsledku obsahuje všetky zákonné znaky danej skutkovej podstaty, ale je nepreskúmateľná v tom, akým konkrétnym konaním a za akých konkrétnych okolností malo dôjsť k spáchaniu trestného činu. Skutková veta (popis skutku) nie je totožná s právnou vetou a spravidla nepoužíva terminológiu právnej vety (teda terminológiu dotknutého zákonného ustanovenia), aj keď sa niekedy použité výrazy a formulácie skutkovej a právnej vety nevyhnutne prekrývajú (zhodujú). Skutková veta však musí s dostatočnou obsahovou určitosťou vyjadrovať všetky skutkové okolnosti, ktoré sú kvalifikačným momentom použitej právnej kvalifikácie (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 22/2015-III).

Povedané inými slovami v skutkovej vete výroku odsudzujúceho rozsudku sa necituje formulácia kvalifikačne použitého ustanovenia Trestného zákona, táto formulácia zodpovedá tzv. právnej vete, citovanej v kvalifikačnej časti výroku o vine. Skutková veta musí zodpovedať právnej vete obsahovo, teda tak, aby bolo možné konštatovať naplnenie zákonných znakov trestného činu (subsumovať zistený skutkový stav pod príslušné ustanovenie osobitnej časti Trestného zákona) (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 57/2016). Platí, že skutková veta výroku odsudzujúceho rozsudku popisuje skutkový dej, nie právnú kvalifikáciu, ktorú popisuje právna veta, pričom skutková veta (samozrejme) nepopisuje ani označenie predpisov a ich ustanovení, podľa ktorých sa riešia (trestnoprávnou kvalifikáciu podmieňujúce a jej predchádzajúce) „predbežné“ otázky (§ 7 Trestného poriadku). Tieto sa neuvádzajú ani v právnej vete, kde sa uvádza len znenie kvalifikačne použitého ustanovenia Trestného zákona a riešenie predbežných otázok vyplýva z odôvodnenia (primerane rozsudok najvyššieho súdu zo 14. júna 2017, sp. zn. 1 TdoV 7/2016).

Skutková veta má teda stručne a výstižne vyjadriť žalovaný skutok, ktorého sa obžalovaný podľa zistenia súdu dopustil. Skutok, ktorým sa obžalovaný uznáva za vinného, musí byť v tzv. skutkovej vete rozsudku vymedzený v zmysle § 163 ods. 1, písm. c), ods. 3 Trestného poriadku (predovšetkým spôsob jeho spáchania) tak, aby zodpovedal znakom skutkovej podstaty príslušného trestného činu, za ktorý bol obžalovaný uznaný vinným. Ak neobsahuje skutková veta vo výroku o vine úplný popis skutočností rozhodných pre naplnenie všetkých znakov skutkovej podstaty; teda ak pri formulovaní skutkových záverov súd opomenie určitú, nie bezvýznamnú časť skutkových zistení, ktoré vyšli v konaní najavo, dochádza k porušeniu práva obžalovaného na spravodlivý proces (pozri rozsudok

najvyššieho súdu z 9. decembra 2010, sp. zn. 1 TdoV 22/2010, nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky z 19. januára 2016, sp. zn. III. ÚS 509/2015, a z 20. decembra 2017, sp. zn. II. ÚS 521/2017).

Podľa § 371 ods. 5 Trestného poriadku však dôvody podľa odseku 1 písm. i) a podľa odseku 3 nemožno použiť, ak zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného. Uvedená podmienenosť sa však vzťahuje len na jeden právny dôvod dovolania; a zásadným ovplyvnením postavenia obvineného sa rozumie situácia, keď chyba vytknutá dovolateľom vykazuje takú intenzitu, že v prípade jej absencie by bolo na mieste prijatie iného rozhodnutia o vine alebo vykonanie inej právnej kvalifikácie trestného činu. Ak uvedená podmienka nie je splnená, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

Vo vzťahu k znakom trestného činu poškodzovanie veriteľa podľa § 239 Trestného zákona považuje najvyšší súd za potrebné najprv vo všeobecnej rovine uviesť, že objektom predmetného trestného činu je právo veriteľa na uspokojenie svojej pohľadávky, ktorú má voči dlžníkovi. Predmetný trestný čin je teda dokonaný tým, že uspokojenie pohľadávky veriteľa je aj len čiastočne zmarené, ak dlžník v dôsledku majetkových dispozícií či iných konaní v predmetnom ustanovení uvedených už nie je schopný poskytnúť veriteľovi plnenie v celom rozsahu v súlade s obsahom záväzkovoprávneho vzťahu a dlžník už nemá vplyv ani nato, či bol alebo bude jeho záväzok voči veriteľovi splnený inak ako z jeho majetku. Demonstratívny výpočet jednotlivých alternatív dispozícií páchatel'a (dlžníka alebo inej osoby konajúcej v prospech dlžníka) podľa predmetného ustanovenia sa týkajú majetku dlžníka (súhrnu všetkého, čo mu patrí, teda všetkých majetkových hodnôt, t. j. vecí hmotné a nehmotné, hnutel'né a nehnutel'né, vrátane pohľadávok, peňazí v hotovosti aj na účtoch, cenných papierov, obchodných podielov, iných práv a peniazmi ocenených hodnôt), z ktorého sa dá dosiahnuť uspokojenie pohľadávky veriteľa. Jednotlivé formy úpadkového konania treba vždy vykladať v nadväznosti na návetie § 239 ods. 1 Trestného zákona, resp. odsek 2 tohto ustanovenia.

Poškodzovanie veriteľa podľa § 239 Trestného zákona obsahuje dve základné skutkové podstaty, ktoré sa (okrem rozsahu alternatív objektívnej stránky) od seba odlišujú subjektom. Subjektom môže byť jednak dlžník (odsek 1) (subjekt so zvláštnou vlastnosťou v zmysle § 128 ods. 8 Trestného zákona), ktorý vykonáva úkony poškodzujúce jeho vlastného veriteľa, a jednak (ktorákoľvek trestne zodpovedaná) tretia osoba (odsek 2), ktorá vykonáva úkony v prospech dlžníka a v neprospech (dlžníkovho) veriteľa.

V zmysle odseku 2 môže byť trestne zodpovedná jedine (fyzická aj právnická) osoba od osoby dlžníka odlišná. Je pritom irelevantné, či o konaní páchatel'a alebo o povahe toho konania dlžník vie alebo nie. V danom ohľade je možné si argumentačne pomôcť aj s § 128 ods. 8 Trestného zákona, a to, že všeobecný subjekt (upravený v odseku 2) nemôže byť vo vzťahu k odseku 1 ani páchatel'om, ani spolupáchatel'om, odôvodnene však môže byť účastníkom na takomto trestnom čine (keďže účastník nemusí disponovať špeciálnou vlastnosťou, v danom prípade teda nemusí byť sám dlžníkom veriteľa). Podľa odseku 2 však nebude trestne zodpovedná osoba, ktorá sa podieľala na spáchaní skutku, ktorý má znaky trestného činu podľa § 239 ods. 1 Trestného zákona ako účastník vo forme pomoci, návodu a pod. Jednočinný súbeh podľa § 239 ods. 1 Trestného zákona vo forme účasti a § 239 ods. 2 Trestného zákona vo forme spolupáchatel'stva je vylúčený. Avšak, ak by páchatel' trestného činu podľa § 239 ods. 2 Trestného zákona konal po dohode s dlžníkom veriteľa, v súčinnosti s ním a so zhodným zámerom, potom môže spáchať trestný čin poškodzovania veriteľa v spolupáchatel'stve s dlžníkom veriteľa ako páchatel'om trestného činu poškodzovania veriteľa v zmysle § 239 ods. 1 Trestného zákona. Týmto spôsobom by mohlo dôjsť k naplneniu znakov spolupáchatel'stva trestného činu poškodzovania veriteľa podľa odseku 1, hoci by šlo o dlžníka veriteľa ako aj o osobu odlišnú (primerane uznesenie Nejvyššího soudu České republiky z 13. mája 2009, sp. zn. 5 Tdo 414/2009, publikované v Sbíрке soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 36/2010).

Zo subjektívnej stránky sa vyžaduje úmysel, teda na jej naplnenie postačuje nepriamy úmysel. Osoba dlžníka je teda určená tým, kto je v danom záväzkovom vzťahu veriteľom, preto môže ísť o dlžníka z

právneho vzťahu založeného (občianskoprávnou, obchodnou alebo pracovnoprávnou) zmluvou, spôsobením škody, daňovou, colnou, či inou zákonnou povinnosťou (v priebehu existencie záväzkového vzťahu potom môže dôjsť k zmene v osobe veriteľa a dlžníka). Dlžník (alebo iná osoba konajúca v prospech dlžníka) koná v úmysle vyhnúť sa uspokojeniu vlastného (alebo cudzieho) veriteľa, prípadne si je vedomý toho, že jeho konanie môže mať tento následok a pre prípad, že sa tak stane, je s týmto uzrozumený.

Možno poznamenať, že uspokojenie pohľadávky veriteľa bude úplne zmarené, ak páchatel' spôsobí stav, v ktorom dôsledku veriteľ nemôže ani čiastočne dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky z majetku dlžníka. Uspokojenie pohľadávky veriteľa je čiastočne zmarené, ak dlžník takým konaním len obmedzí túto možnosť a veriteľ v dôsledku toho nedosiahne úplne uspokojenie svojej pohľadávky, ktoré by inak dosiahol, keby do toho nezasahovalo páchatel'ovo konanie spočívajúce v marení voči majetku dlžníka. Uspokojením pohľadávky veriteľa sa rozumie poskytnutie takého plnenia v prospech veriteľa, ktoré je obsahom záväzkovoprávneho vzťahu medzi ním a dlžníkom podľa dôvodu vzniku tohto vzťahu a ktorého sa má dostať veriteľovi z majetku dlžníka.

Objektívna stránka podľa odseku 1 písm. a) tohto trestného činu spočíva v poškodení vlastného veriteľa tým, že páchatel' (dlžník) zničí, poškodí, urobí neupotrebitelnou, zatají, predá, vymení alebo inak odstráni čo aj len časť svojho majetku. Obdobne objektívna stránka podľa odseku 2 písm. a) spočíva v poškodení veriteľa inej osoby tým, že páchatel' (iná osoba konajúca v prospech dlžníka) zničí, poškodí, urobí neupotrebitelnou, zatají, predá, vymení, daruje alebo inak odstráni čo i len časť majetku dlžníka.

V oboch prípadoch ide o zníženie skutočnej hodnoty majetku dlžníka, teda o reálne zmenšenie jeho rozsahu o tie majetkové hodnoty, ktorými by bolo možné dosiahnuť uspokojenie pohľadávky veriteľa, a to aj ich prípadným prevodom, predajom a pod. Predaj, výmena, darovanie, zámena, postúpenie pohľadávky sú v zmysle občianskeho práva tzv. scudzovacie úkony, na základe ktorých je možné nadobudnúť vlastníctvo k určitej veci alebo právu. Uvedené konanie bude realizované formou zmluvy, ktorá bude súčasne i titulom pre nadobudnutie vlastníctva na vec treťou osobou. Spôsoby, ktorými sa páchatel' ako dlžník zbavuje majetku alebo ho zaťažuje na úkor uspokojenia pohľadávky veriteľa, nemusia byť sami osebe trestnými činmi. Trestnými činmi podľa § 239 ods. 1 alebo ods. 2 Trestného zákona sa stávajú vzhľadom k nepriaznivým dôsledkom, ktoré sú pre uspokojenie pohľadávky veriteľa dôležité. Povedané inými slovami, nie každá dispozícia s majetkom dlžníka je trestnoprávne relevantná, nakoľko základnou podmienkou je skutočnosť, že neexistuje iný majetok, z ktorého by mohol byť veriteľ uspokojený, teda majetok, ktorého sa úkon skutočne alebo zdanlivo zmenšujúci jeho hodnotu týka, je určený (nie je iný) na uspokojenie veriteľa.

Predaj majetku dlžníka, resp. jeho výmena sú trestnoprávne relevantné, ak dlžník za ne nezíska žiadnu protihodnotu (tak nejde fakticky ani o predaj ani výmenu), alebo nezíska adekvátnu protihodnotu podľa aktuálnej situácie na trhu (predaj pod cenu, výmena za vec nižšej hodnoty). Naopak, ak dlžník týmito transakciami získa adekvátnu protihodnotu, veriteľ môže byť uspokojený z tejto protihodnoty, čím neprichádza k jeho poškodeniu a nejde o trestný čin. Na účel vyvodenia trestnej zodpovednosti voči dlžníkovi alebo osobe, ktorá s jeho majetkom nakladá, nie je nevyhnutné pri predaji, výmene, darovaní alebo inej zdanlivo legálnej transakcii skúmať vnútorný vzťah medzi dlžníkom (alebo osobou nakladajúcou s jeho majetkom) a treťou osobou, teda kupujúcim, obdarovaným a pod.

Objektívna stránka podľa odseku 1 písm. c) tohto trestného činu spočíva v poškodení vlastného veriteľa tým, že páchatel' (dlžník) predstiera alebo uzná neexistujúce právo alebo záväzok, alebo postúpi svoju pohľadávku, alebo prevezme dlh iného, i keď na to nebol povinný ani oprávnený. Zatiaľ čo objektívna stránka podľa odseku 2 písm. b) spočíva v poškodení veriteľa inej osoby tým, že páchatel' (iná osoba konajúca v prospech dlžníka) na majetok dlžníka uplatní neexistujúce právo alebo pohľadávku.

Predmetná alternatíva objektívnej stránky postihuje niekoľko typov podvodných konaní, ktorými sa páchatel', teda dlžník alebo iná osoba konajúca v prospech dlžníka, usiluje vytvoriť dojem, že majetok dlžníka je v skutočnosti menší, prípadne že pohľadávka veriteľa je v skutočnosti menšia alebo neexistuje,

pretože dlžník má tiež voči veriteľovi pohľadávku (právo na plnenie), ktorú možno započítať. Vo vzťahu k posudzovanému prípadu možno vo všeobecnosti uviesť, že dlžník teda môže predstierať neexistujúce právo (ktoré nikdy nevzniklo, alebo právo, ktoré zaniklo), alebo môže predstierať alebo uznať neexistujúci záväzok (ktorý nevznikol, alebo záväzok, ktorý zanikol). Prípadne môže ísť o predstierané právo inej osoby voči dlžníkovi, ktorého realizáciou príde k zmenšeniu majetku dlžníka a zmareniu uspokojenia veriteľa. Pri takom výklade však situácia neexistujúceho práva a situácia neexistujúceho záväzku splyvajú, pretože neexistujúce právo tretej osoby voči majetku dlžníka bude znamenať neexistujúci záväzok dlžníka voči tretej osobe. Uznanie neexistujúceho záväzku predpokladá predchádzajúce aktívne konanie tretej osoby, ktorá si uplatňuje voči dlžníkovi fiktívnu pohľadávku (prípadne iné právo), a to po predchádzajúcej dohode s dlžníkom. Dlžník následne potvrdí údajnú existenciu fiktívneho záväzku voči tretej osobe, ktorú je možné trestnoprávne postihnúť ako páchatel'a trestného činu poškodzovania veriteľa, keď subjektom nie je dlžník, ale iná osoba.

Z hľadiska trestnej zodpovednosti za tento trestný čin je v podstate jedno, akým spôsobom záväzkový vzťah, resp. zo záväzkového vzťahu vyplývajúca pohľadávka veriteľa (ktorej splnenie chráni skutková podstata) vznikla. Dôležitou skutočnosťou je platná existencia pohľadávky, keďže právo na plnenie veriteľovi vzniká práve na základe takejto pohľadávky. Teda, základným predpokladom pre postavenie dlžníka je existencia veriteľa a existencia pohľadávky. Skutková podstata tak chráni uspokojenie pohľadávok vzniknutých na základe zmluvy, spôsobenej škody, z bezdôvodného obohatenia alebo mnohých iných skutočností, ktoré predpokladajú právne predpisy ako skutočnosti zakladajúce záväzkový vzťah. Pre správne posúdenie záväzkového vzťahu a prípadné vyvodenie trestnej zodpovednosti je nevyhnutné dôsledne skúmať obsah tohto záväzkového vzťahu. Zmarenie uspokojenia veriteľa sa musí posudzovať podľa obsahu konkrétneho záväzkového vzťahu. Veriteľ má totiž právo dostať to, čo zodpovedá jeho nároku v zmysle obsahu konkrétneho záväzkového vzťahu, o ktorý v danom prípade ide.

Navyše, ako vyplýva z judikatúry najvyššieho súdu, trestného činu poškodzovania veriteľa podľa § 239 ods. 1 písm. a) Trestného zákona sa páchatel' - dlžník dopustí, ak čo aj len čiastočne zmarí uspokojenie svojho veriteľa tým, že úmyselne zmenší svoj majetok konaním v tomto ustanovení uvedeným tak, že veriteľ v dôsledku toho nedosiahne uspokojenie, ktorého by inak dosiahol (rozsudok najvyššieho súdu publikovaný v Zbierke pod č. 124/2012). Zaplatenie skutočnej (nie fiktívnej) pohľadávky, nízke ocenenie majetku alebo jeho predaj, ktorým dlžník za prevádzanú časť získa zodpovedajúcu protihodnotu, nezakladá trestnú zodpovednosť dlžníka podľa § 239 Trestného zákona, aj keby týmto konaním dlžník zmaril alebo čiastočne zmaril uspokojenie veriteľa. Na trestnoprávnu zodpovednosť nestačí ani to, ak dlžník predajom svojho majetku alebo jeho časti iba oddiali alebo sťaží uspokojenie veriteľa, pokiaľ veriteľ môže naďalej uspokojiť svoju pohľadávku z iného dlžníkovho majetku (primerane rozsudok Nejvyššího soudu České socialistické republiky z 23. novembra 1989, sp. zn. 6 Tz 33/89, publikovaný v Sbírkce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 41/1990).

Ako už bolo vyššie uvedené, samotné sťaženie či oddialenie uspokojenia veriteľa neznamená trestnú zodpovednosť za tento trestný čin, ak sa veriteľ môže uspokojiť z iného majetku dlžníka, aj keď došlo k dispozícii s určitým dlžníkovým majetkom formálne spadajúcim pod jednotlivé alternatívne vymedzené spôsoby konania páchatel'a tohto trestného činu. Podstatným pre trestnú zodpovednosť je, že v dotknutom ustanovení vymedzené konanie je realizované v situácii, keď páchatel' (dlžník alebo iná osoba konajúca v prospech dlžníka) disponuje s dlžníkovým majetkom (alebo s jeho časťou) preto, aby tento úkon bol nástrojom na zmarenie uspokojenia vlastného (alebo cudzieho) veriteľa.

Povedané inými slovami, na trestnú zodpovednosť páchatel'a (dlžníka alebo inú osobu konajúcu v prospech dlžníka) podľa § 239 Trestného zákona sa vyžaduje, aby v tam alternatívne vymenovaným konaním zmenšil majetok dlžníka tak, že dosiahne stav, kedy veriteľ nemôže ani čo aj len čiastočne dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky, ktorú by podľa obsahu záväzku mal dostať, a zároveň sa veriteľ nemôže uspokojiť z iného majetku dlžníka.

Vo vzťahu k posudzovanej veci, teda zaplatenie fiktívnej pohľadávky predajom majetku bez získania

zodpovedajúcej protihodnoty zakladá trestnoprávnu zodpovednosť páchatel'a podľa § 239 ods. 1, resp. ods. 2 Trestného zákona, nakoľko páchatel' týmto konaním zmaril (alebo čiastočne zmaril) uspokojenie (vlastného alebo cudzieho) veriteľ'a, ktorý nemá možnosť uspokojiť svoju pohľadávku z iného dlžníkovho majetku.

Pokiaľ ide o výhrady obvinených v súvislosti s výškou škody, možno uviesť, že škoda bola ustálená na základe vykonaného dokazovania a jej výška, ako kvalifikačný znak vyplýva zo skutkovej vety, pričom tak ako bola ustálená, je ňou súd - vo vzťahu k právnej kvalifikácii viazaný. Trestný zákon nevyžaduje spôsobenie škody v konkrétnej minimálnej výške pre naplnenie základnej skutkovej podstaty trestného činu poškodzovania veriteľ'a podľa § 239 ods. 1, resp. ods. 2 Trestného zákona, čo vyplýva zo slovného spojenia „čo aj len čiastočne zmarí uspokojenie“. Výška škody sa však stáva určujúcou až pre naplnenie znakov kvalifikovanej skutkovej podstaty v zmysle odsekov 3 až 5 uvedeného ustanovenia Trestného zákona. Z toho vyplýva, že spôsobená škoda sa môže rovnať výške zmarenej pohľadávky len vtedy, ak hodnota majetku dlžníka, s ktorým takto disponoval, je rovnaká alebo vyššia, než hodnota danej pohľadávky veriteľ'a. Konajúci súd teda pre záver o tom, v akom rozsahu páchatel' ako dlžník (alebo iná osoba konajúca v prospech dlžníka) zmaril uspokojenie pohľadávky (vlastného alebo cudzieho) veriteľ'a a či tým spôsobil značnú škodu, musí mať dostatočný podklad v skutkových zisteniach, aká bola skutočná hodnota majetku dlžníka, o ktorý sa pripravil niektorým zo spôsobov uvedených v § 239 Trestného zákona a aká bola výška pohľadávky veriteľ'a, resp. jej časť, ktorej uspokojenie páchatel' zmaril (primerane rozsudok najvyššieho súdu zo 17. júla 2019, sp. zn. 6 Tdo 26/2019). Dovolací súd sa však nestotožnil s názorom obvinených, že v skutkovej vete rozsudku okresného súdu absentuje vymedzenie zmenšenia hodnoty majetku dlžníka, teda že nebola preukázaná výška spôsobenej škody.

V kontexte vyššie uvedeného najvyšší súd poukazuje na závery v odôvodnení rozsudku okresného súdu (str. 12-20), ktorý podrobne poukázal na dôkazy, z ktorých vyvodil vinu obvinených. Z odôvodnenia okresného súdu, s ktorým sa krajský súd stotožnil, možno zdôrazniť, že zo spáchania činu obvinených usvedčujú najmä výpovede svedka poškodeného Z. S., svedka Mgr. S. S., ako aj listinné dôkazy (zmluva o pôžičke z 27. februára 2012, uznanie dlhu z 5. augusta 2013, kúpna zmluva a zmluva o zriadení vecného bremena z 19. apríla 2016, kúpna zmluva zo 14. júna 2016) a znalecké posudky (z odboru písmoznalectva č. 8/2021 znalkyne Mgr. M. J., č. l. 1616-1663, a z odboru kriminalistiky č. 1/2021 znalkyne Ing. D. G., č. l. 1585-1611) pripojené v súdnom spise. Uzavretie zmluvy o pôžičke z 27. februára 2012 a poskytnutie peňažných prostriedkov X. K. je preukázané i výpoveďou svedka Mgr. S. S., ktorý sa tiež na zmluvu o pôžičke podpísal k doložke „Svedok“. Okresný súd poukázal, že X. K. potvrdil prevzatie peňažných prostriedkov 175 tisíc eur prakticky trikrát, jednak pri podpise zmluvy 27. februára 2012, taktiež pri oprave počtu kusov prevzatých bankoviek a následne aj podpísaním uznania dlhu [5. augusta 2013, pozn.]. Navyše z vyššie uvedených znaleckých posudkov, ako okresný súd v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, vyplynulo, že pisateľom sporných podpisov „X. K.“ na listinách „Zmluva o pôžičke zo dňa 27.2.2012 a Uznanie dlhu zo dňa 5.8.2013“, je X. K., od ktorého bol predložený porovnávací materiál a skúmaním listiny „Zmluva o pôžičke zo dňa 27.2.2012“ neboli zistené skutočnosti, ktoré by svedčili o neoprávnenej manipulácii s touto listinou. Okresný súd konštatoval, že znaleckým dokazovaním teda bola preukázaná autenticnosť sporných listín i pravosť podpisov neb. X. K..

Okresný súd mal ďalej preukázané, že neb. X. K. spolu s manželkou obvinenou L. K. 19. apríla 2016 (č. l. 1086-1088) uzavreli ako predávajúci a podieloví spoluvlastníci kúpnu zmluvu a zmluvu o zriadení vecného bremena so svojimi deťmi (obvinení Ing. L. K., Z. K. a S. K.) ako kupujúcimi a povinnými z vecného bremena, predmetom ktorej bol prevod nehnuteľností nachádzajúcich sa v katastrálnom území mesta J. G., zapísaných na LV č. XXXX, aktuálne LV č. XXXX, a to rodinný dom súp. č. XXXX postavený na parc. CKN č. XXXX/X, hospodárska budova a pivnica súp. č. XXXX postavené na parc. CKN č. XXXX/X, parcely CKN č. XXXX/X, č. XXXX/X, zastavané plochy a nádvorcia. Podľa čl. III zmluvy nadobúdajú kupujúci predmet kúpy v rovnakých spoluvlastníckych podieloch po 1/3-tine. Súčasne bolo zmluvou zriadené vecné bremeno v prospech predávajúcich, a to právo doživotného bývania a užívania prevádzaných nehnuteľností, ktoré sa zriaďuje bezodplatne a zanikne najneskôr smrťou oprávnených. Podľa čl. IV zmluvy bola dohodnutá kúpna cena vo výške 61.300 eur vo vzťahu

k predávajúcemu 1/ a rovnako vo výške 61.300 eur vo vzťahu k predávajúcemu 2/ s tým, že kúpna cena bola kupujúcimi 1/ až 3/ zaplatená ku dňu podpísania zmluvy započítaním za poskytnuté pôžičky. Vklad vlastníckeho práva na základe tejto zmluvy bol povolený rozhodnutím Okresného úradu Žarnovica, katastrálny odbor pod č. V 427/2016 z 29. apríla 2016. Okresný súd pokračoval, že neb. X. K. a obvinená manželka Ľ. K. tiež ako predávajúci a vlastníci (pri niektorých nehnuteľnostiach výlučný vlastníci, pri niektorých ako podieloví spoluvlastníci v podieloch po jednej polovici) 14. júna 2016 (č. l. 1056-1060, opravná doložka ku kúpnej zmluve V 721/2016 zo 4. júla 2016, č. l. 1061-1062) uzavreli s obvinenými Ing. L. K. a Z. K. ďalšiu kúpnu zmluvu, ktorej predmetom bol predaj nehnuteľností v katastrálnom území J. G., zapísaných na LV č. XXXX, XXXX, 5524 a XXXX, pričom sa jednalo o súbor nehnuteľností, konkrétne pozemky registra C KN parc. č. XXXX/X trvalý trávny porast, č. XXXX/XX ostatná plocha, č. XXXX/XX ostatná plocha, parc. č. XXXX/X, č. XXXX/X, č. XXXX/X, č. XXXX/X, č. XXXX/X, č. XXXX/XX, č. XXXX/XX, č. XXXX/XX, č. XXXX/XX, č. XXXX/XX, č. XXXX/XX, č. XXXX/XX, č. XXXX/XX, č. XXXX/XX - všetky vedené ako zastavané plochy a nádvorcia; parc. registra E KN č. XXXX, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, č. XXXX/X a č. XXXX/X, všetky vedené ako trvalé trávne porasty; stavby - hospodárska budova súp. č. XX na parcele č. XXXX/XX; stavby bez súpisného čísla - prístrešok na krmivo, sklady krmiva, prístrešky pre zvieratá, sklad náradia, altánok, rozostavaný prístrešok pre jadrové krmivo, záhradná chatka; stavby nezapísané v katastri nehnuteľností - elektrické prípojky na pozemkoch realizované na základe stavebného povolenia z 18. mája 2005. Podľa čl. IV kúpnej zmluvy bola dohodnutá kúpna cena v sume 110.000 eur vo vzťahu k predávajúcim X. K. a manželke; v sume 130.000 eur vo vzťahu k predávajúcemu X. K. a v sume 25.000 eur vo vzťahu k predávajúcej Ľ. K.. Kúpna cena bola kupujúcimi 1/ a 2/ zaplatená započítaním na zapltenie pôžičky, poskytnutej predávajúcim v rade 1/ a 2/. Vklad vlastníckeho práva na kupujúcich bol povolený rozhodnutím Okresného úradu, katastrálny odbor Žarnovica pod č. V 721/2016 zo 6. júla 2016. Ako uviedol okresný súd, nehnuteľnosti boli ocenené znaleckými posudkami znalca Ing. S. E. č. 43/2016 (č. l. 304-403), 44/2016 (č. l. 455-495) a 43-1/2016 (č. l. 404-454) a kúpna cena určená nad hodnotu stanovenú znaleckými posudkami. V súvislosti s uvedeným považuje najvyšší súd za potrebné doplniť, že zo znaleckého posudku č. 43/2016 z 28. februára 2016 (nehnuteľnosti ohodnotené k 30. júlu 2013) vyplýva, že všeobecná hodnota stavieb a pozemkov je spolu 262.000 eur (č. l. 346), zo znaleckého posudku č. 43-1/2016 z 3. júna 2016 (ktorý znovu hodnotil väčšinu stavieb a pozemkov ako predchádzajúci znalecký posudok, nehnuteľnosti ohodnotené k 26. máju 2016) vyplýva, že všeobecná hodnota stavieb a pozemkov je spolu 144.000 eur (č. l. 427), a zo znaleckého posudku č. 44/2016 z 29. februára 2016 (nehnuteľnosti ohodnotené k 25. februáru 2016) vyplýva, že všeobecná hodnota stavieb a pozemkov je spolu 122.000 eur (č. l. 474).

Poukazujúc na konštatovanie okresného súdu, že uznesením Okresného súdu Žiar nad Hronom v dedičskom konaní pred notárkou JUDr. Ľubicou Dvončovou z 21. októbra 2019, sp. zn. 3D/57/2019 Dnot 123/2019, právoplatným 6. decembra 2019, bolo konanie o dedičstve po poručiteľovi X. K. zastavené, keďže bolo zistené, že poručiteľ zanechal majetok nepatrnej hodnoty (zostatky na účtoch VÚB, a.s. vo výške 510,90 eura, preplatok v Union ZP, a.s. vo výške 30,08 eura a pozemok zapísaný na LV č. XXXX v k.ú. J. G., parc. reg. EKN XXXX/X ttp o výmere 3964 m² v podiele 1/6 a hodnote 17,52 eura) s tým, že tento majetok bol vydaný pozostalej manželke Ľ. K., možno sa stotožniť zo záverom okresného súdu, že v dôsledku takéhoto konania neb. obv. X. K. a obvinených jednoznačne došlo k zmareniu uspokojenia pohľadávky veriteľa Z. S., keďže pôvodný dlžník X. K. po svojej smrti nezanechal majetok, ktorý by bol predmetom dedičstva. Okresný súd nemal žiadne pochybnosti o tom, že obv. neb. X. K. spolu so svojou manželkou obvinenou Ľ. K. uzatvorili predmetné kúpne zmluvy z 19. apríla 2016 a 14. júna 2016 so svojimi deťmi - obvinenými v úmysle ochrániť nehnuteľný majetok pred jeho použitím na uspokojenie veriteľa. Zásadnou skutočnosťou svedčiacou o úmyselnom konaní zo strany obvinených je v zmluvách dohodnutý spôsob úhrady kúpnej ceny, tak ako bolo uvedené v predchádzajúcej časti odôvodnenia [rozsudku okresného súdu, pozn.]. Tak v prípade predaja areálu usadlosti v oblasti Chotár, ako aj rodinného domu bolo dohodnuté zapltenie kúpnej ceny formou zápočtu za predtým poskytnuté pôžičky predávajúcim zo strany kupujúcich. Obv. X. K. k tejto skutočnosti odoprel vypovedať a všetci obvinení jednoznačne uviedli, že ku žiadnym pôžičkám nikdy nedošlo. Reálne teda išlo o bezodplatný prevod nehnuteľností.

Právne závery okresného súdu, s ktorými sa stotožnil krajský súd, sa premietli do skutkovej vety a zistení, ktorými je dovolací súd viazaný. Skutková veta tak, ako vyplýva z rozsudku okresného súdu naplní všetky znaky trestného činu, z ktorého boli obvinení uznaní vinnými. Na podklade toho dovolací súd konštatuje, že zo znenia predmetného skutku je preukázané naplnenie skutkovej podstaty predmetného trestného činu. Týmto spôsobom zistené skutkové okolnosti zodpovedajú právnej kvalifikácii skutku.

Najvyšší súd sa stotožňuje s názorom obvinených, že obvinená E. K. nemala záväzok voči poškodenému veriteľovi, nakoľko mala s neb. X. K. rozdelené bezpodielové spoluvlastníctvo manželov ako to vyplýva zo spisového materiálu, konkrétne z rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom z 11. mája 2000, sp. zn. 9C/480/00 (č. l. 1050), a Dohody o vypořádání bezpodielového spoluvlastníctva manželov zo 17. októbra 2000 (č. l. 1048-1049). V posudzovanom prípade išlo aj o podielové spoluvlastníctvo manželov, k čomu možno uviesť, že podiel určuje rozsah, akým sa spoluvlastníci podieľajú na právach a povinnostiach, ktoré pre nich vyplývajú zo spoluvlastníctva spoločnej veci. Je potrebné zdôrazniť, že podiel nepredstavuje určitú konkrétnu časť spoločnej veci (napr. určitú konkrétnu, presne vymedzenú časť pozemku), resp. vlastnícke právo spoluvlastníka sa nevzťahuje len na určitú konkrétnu časť spoločnej veci, ani neopravňuje spoluvlastníka užívať len určitú reálnu časť veci; to všetko platí i v prípade, že určitá časť spoločnej veci svojou veľkosťou zodpovedá výške jeho spoluvlastníckeho podielu. Počas trvania spoluvlastníctva preto nie je známe, ktorému spoluvlastníkovi patrí tá-ktorá časť spoločnej veci.

V súvislosti s právnou kvalifikáciou konania obvinenej E. K. najvyšší súd rovnako poukazuje na závery okresného súdu, že konanie obvinenej E. K., manželky neb. X. K. je právne kvalifikované ako pomoc k pokračovaciemu zločinu poškodzovania veriteľa spolupáchateľstvom podľa § 21 ods. 1 písm. d) Trestného zákona k § 20 Trestného zákona k § 239 ods. 1 písm. a), písm. c), ods. 5 písm. a) Trestného zákona, keďže obvinená poskytla dlžníkovi pomoc k zmareniu uspokojenia veriteľa tým, že predala časť svojho majetku a predtierať neexistujúci záväzok, čím spôsobila škodu veľkého rozsahu (v znení Trestného zákona účinného do 5. augusta 2024, pozn.). Jej účasť na trestnom čine spočíva v poskytnutí súčinnosti formou pomoci pri prevodoch nehnuteľného majetku, ktorý bol sčasti v podielovom spoluvlastníctve s manželom a sčasti aj v jej výlučnom vlastníctve. Hoci teda išlo aj o prevody vlastného majetku, motívom jej konania bolo zjavne ochrániť majetok dlžníka, ktorý sama spoluužívala - rodinný dom s príslušenstvom, keďže v prípade exekúcie bolo možné viesť exekúciu aj na spoluvlastnícky podiel [§ 166 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov, pozn.], čo by znamenalo riziko straty bývania. Pri prevode nehnuteľností v oblasti Chotár zase išlo o predaj celého súboru nehnuteľností s príslušenstvom - označovaných ako „areál oddychového centra a chovu hospodárskych zvierat“, ktoré by v prípade, ak by neboli prevedené ako celok, bolo reálne nemožné predať ďalším záujemcom. V dôsledku takéhoto konania obvinenej E. K., ktoré podľa súdu naplní zákonné znaky účasti na trestnom čine poškodzovania veriteľa formou pomoci [§ 21 ods. 1 písm. d) Trestného zákona], došlo k vytvoreniu faktického a právneho stavu, kedy poškodený stratil možnosť domáhať sa uspokojenia pohľadávky z nehnuteľného majetku dlžníka. Zároveň ako súd uviedol vyššie, obvinená E. K. pri týchto prevodoch predtierať neexistujúce právo - pohľadávku z titulu pôžičky voči svojim deťom, čím sa podieľala na tom, že majetok bol prevedený bez akejkoľvek protihodnoty.

Možno teda zhrnúť, že skutková veta obsahuje úplný popis skutočností rozhodných pre naplnenie všetkých znakov skutkovej podstaty trestného činu ako bol právne kvalifikovaný okresným súdom. V posudzovanom prípade jednoznačne ide o konanie dlžníka a iných osôb konajúcich v prospech dlžníka, ktorým sa zbavil dlžník svojho majetku. V zmysle tohto východiska právnej interpretácie musí byť potom odmietnutá predstava, že zbavovanie sa majetku zo strany dlžníka prevodom majetku bez adekvátneho protiplnenia, a to v úmysle poškodiť majetkové záujmy dlžníkovho veriteľa by malo byť konaním beztrestným, či nepokrytým formálnymi znakmi skutkovej podstaty trestného činu poškodzovania veriteľa. Podstatou trestného činu poškodzovania veriteľa (ako je už vyššie uvedené) je teda len a výhradne ochrana veriteľov pred akýmkoľvek protiprávnym konaním dlžníka a iných osôb

konajúcich v prospech dlžníka, ktoré realizujú akékoľvek úkony voči dlžníkovmu majetku s cieľom zmaniť uspokojenie pohľadávky dlžníkovho veriteľa vyplývajúcej z existujúceho záväzkového právneho vzťahu. Pokiaľ samozrejme dlžník už nemá ďalší majetok, z ktorého by vedel uspokojiť svojho veriteľa.

Povedané inými slovami účelným a racionálnym prostriedkom na ochranu majetkových nárokov veriteľov je vykladať obe základné skutkové podstaty podľa § 239 ods. 1 a ods. 2 Trestného zákona tak, že postihuje akékoľvek útoky dlžníka proti svojmu majetku alebo inej osoby konajúcej v prospech dlžníka proti majetku dlžníka, ktoré sú spôsobilé znemožniť veriteľovi uspokojiť svojmu pohľadávku z majetku dlžníka. Teda, že dlžník alebo iná osoba konajúca v prospech dlžníka svojím konaním marí alebo skracaie uspokojenie veriteľa akoukoľvek zmenou v stave svojho imania, ktorou sa toto imanie robí buď sčasti, alebo úplne veriteľom nedosiahnuteľné alebo ktoré zväčšuje súhrn nárokov, ktoré majú byť z imania dlžníka uspokojené (primerane R 1480/1924). Možno dodať, že ak má dlžník záväzok voči veriteľovi, potom (z hľadiska potenciálnej trestnej zodpovednosti) môže disponovať svojím majetkom len obmedzene, aby dispozíciou s týmto svojím majetkom neznižil svoj celkový majetok tak, že by už veriteľ nemal možnosť čo aj len sčasti uspokojiť sa z jeho majetku.

Nesprávnosť právnych úvah uvedených v odôvodnení dovolaním napadnutého rozsudku nie je dôvodom na konštatovanie splnenia dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ak skutková veta výroku o vine zodpovedá podľa hodnotenia dovolacieho súdu použitej právnej kvalifikácii. Ak dovolacie námietky (sčasti) smerujú proti skutkovým zisteniam a tomu zodpovedajúcim dôkazným hodnotiacim úvahám súdu, tak v celom tomto rozsahu ich nemožno v dovolacom konaní (na rozdiel od konania odvolacieho) preskúmať. Relevantné (preskúmateľné) sú námietky voči samotnej právnej kvalifikácii, ale len v tom rozsahu, v ktorom túto kvalifikáciu spochybňujú z hľadiska reálií súdom zisteného skutku (teda nie z hľadiska iných skutkových zistení) (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 49/2013-I).

Tieto dôvody viedli najvyšší súd k záveru, že v posudzovanej veci dôvody dovolania nie sú zjavne splnené, a preto spoločné dovolanie obvinených Ing. L. K., Z. K., S. K. a Ľ. K. podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku na neverejnom zasadnutí odmietol.

Uznesenie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.